

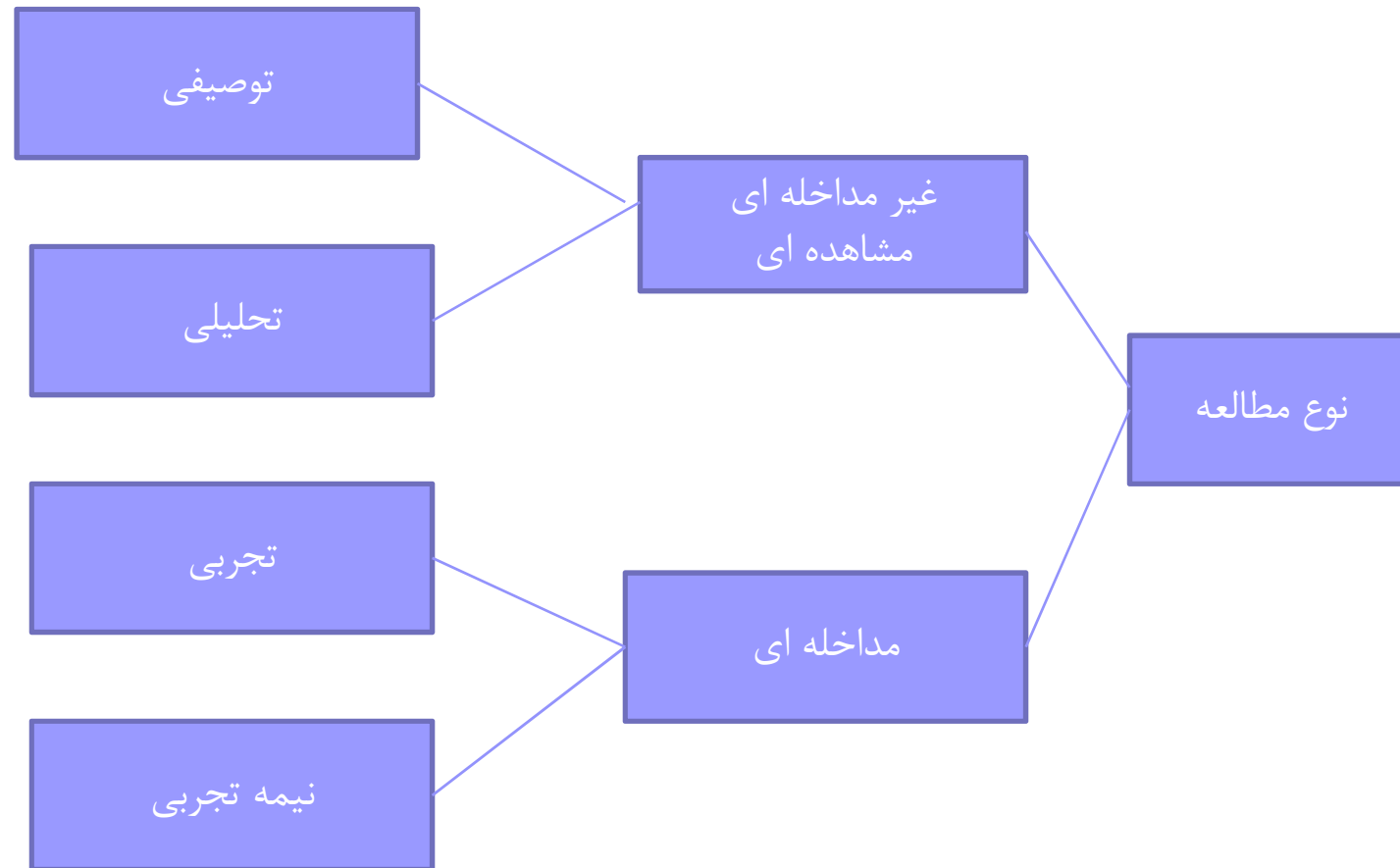

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مهری خوشحالی
دانشجوی Phd آمار زیستی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

مرکز مطالعات بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

انواع مطالعات

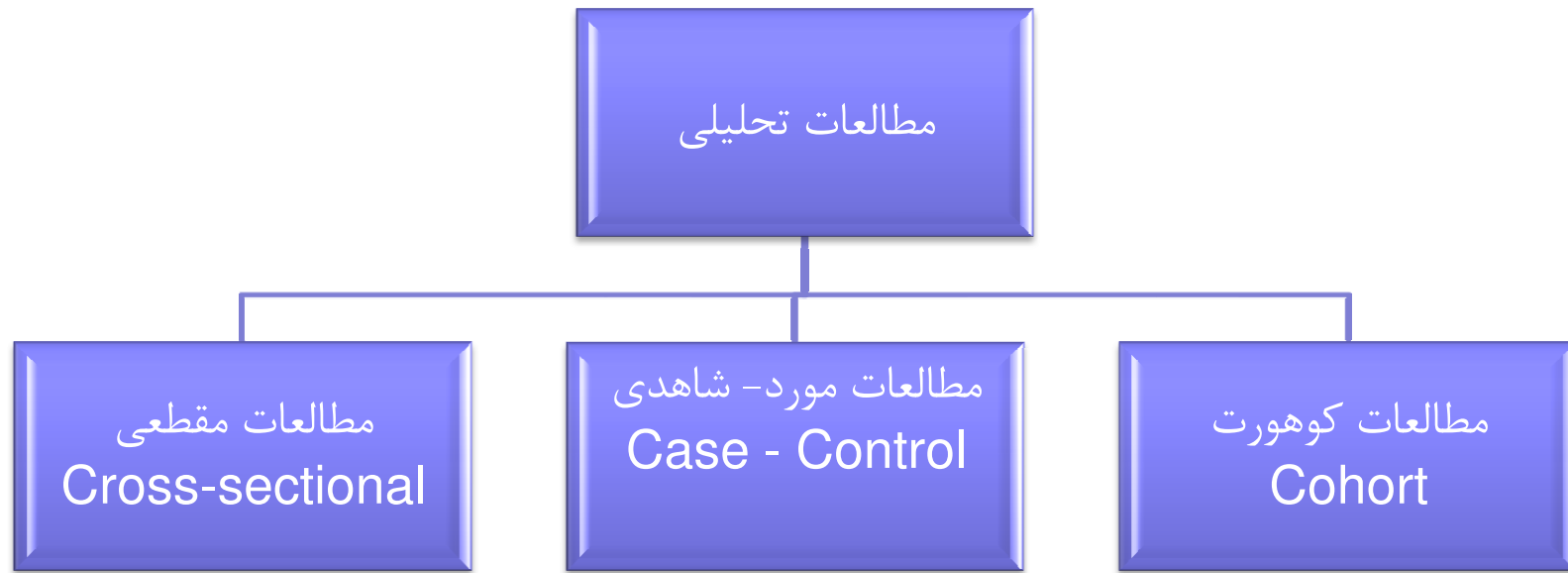
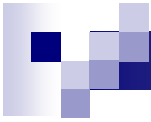
- مطالعه توصیفی شامل جمع آوری و ارائه منظم داده‌هاست تا تصویر روشنی از یک موقعیت خاص را بدست آید.

مطالعات توصیفی

- گزارش موردی (Case Report): بررسی دقیق یک پدیده واحد
 - تأکید بیشتر بر جنبه های نادر آن پدیده برای فهم بهتر
 - ارزیابی تأثیر آن بر بهبود روند تصمیم گیری در موارد مشابه
 - منظور از مورد ممکن است یک بیمار، یک مرکز بهداشتی، یا یک روستا باشد.
- سری موردی (Cass Serries):
 - بررسی چندین مورد از یک پدیده نادر
 - جستجو جهت یافتن نکات مشترک و منحصر بفرد آنها.

مقطعی (Cross-Sectional)

- هدف بررسی های مقطعی، تعیین توزیع متغیرهای مختلف در یک جمعیت و در یک لحظه زمان.
- مثال
 - بررسی مشخصات فیزیکی افراد، مواد یا محیط
 - تعیین میزان پوشش واکسیناسیون کودکان
 - بررسی مشخصات اجتماعی - اقتصادی افراد
 - بررسی نوع رفتار مردم، میزان آگاهی، بینش، عقاید و باورها
- مطالعه مقطعی معمولا روی نمونه ای از جمعیت انجام می گیرد و اگر کل جامعه را مورد مطالعه قرار دهیم به آن سرشماری می گویند.

- هدف از مطالعه تحلیلی، تعیین و شناسایی علل یا عوامل خطرزایی (Risk Factors) که در ایجاد یک مسئله (مثلا بیماری) دخالت دارد.

مطالعه مقطعی

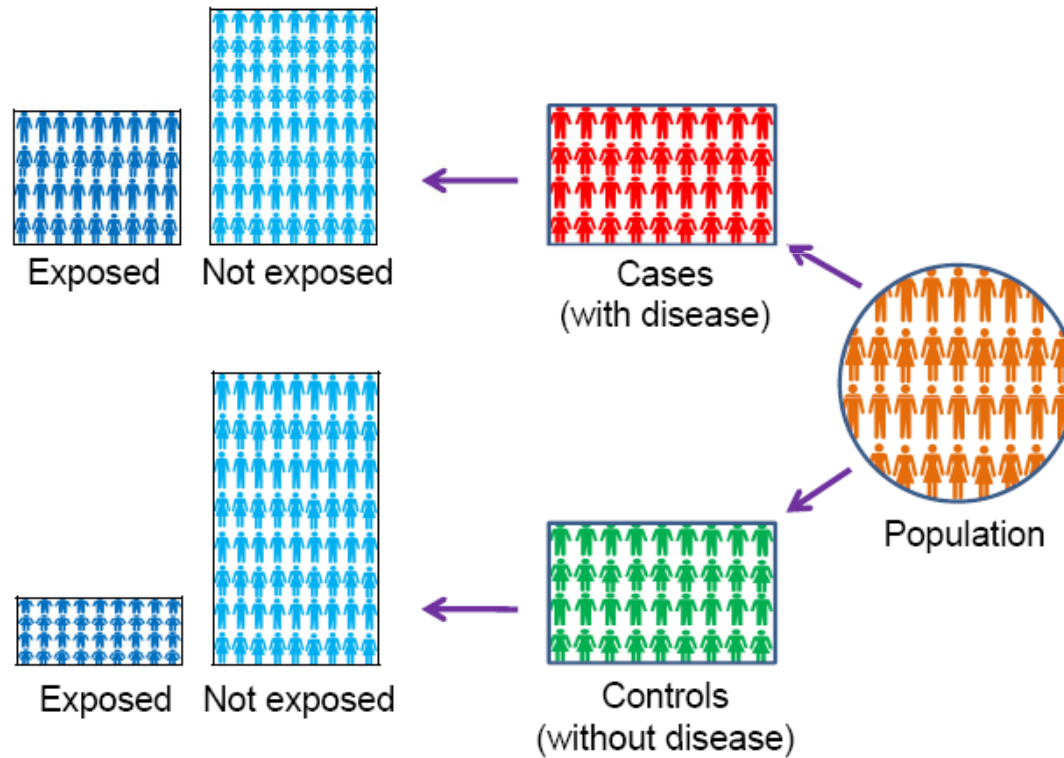
- زمانی که در یک مطالعه وجود بیماری و مواجهه با عوامل خاص همزمان بررسی می‌شود.
- مطالعه مقطعی از آنجا که عامل مواجهه و بیماری همزمان بررسی می‌گردد بدون جهت می‌باشد.
- در مطالعات مقطعی فقط ارتباط بین عوامل مورد بررسی و بیماری مشخص می‌شود و هیچ‌گونه رابطه علت و معلولی قابل اثبات نیست.
- این مطالعات با هزینه و زمان اندک انجام می‌یابد و معمولاً به عنوان نخستین گام برای اثبات یک رابطه علی بین یک پیامد و عامل مواجهه خاص استفاده می‌شود.

مطالعه مورد - شاهدهی

- در یک مطالعه مورد - شاهدهی ، محقق به منظور تعیین عواملی که در ایجاد مشکل دخالت داشته است دو گروه را باهم مقایسه می کند:
 - یک گروه مورد، که در آنها مسئله مورد بررسی وجود دارد.
 - گروه شاهد(کنترل) که در آنها مسئله مورد بررسی وجود ندارد.
- سپس میزان مواجهه با عامل خطر در گروه بیمار با میزان مواجهه با خطر در گروه شاهد مقایسه می شود.

زمان گذشته → زمان حال

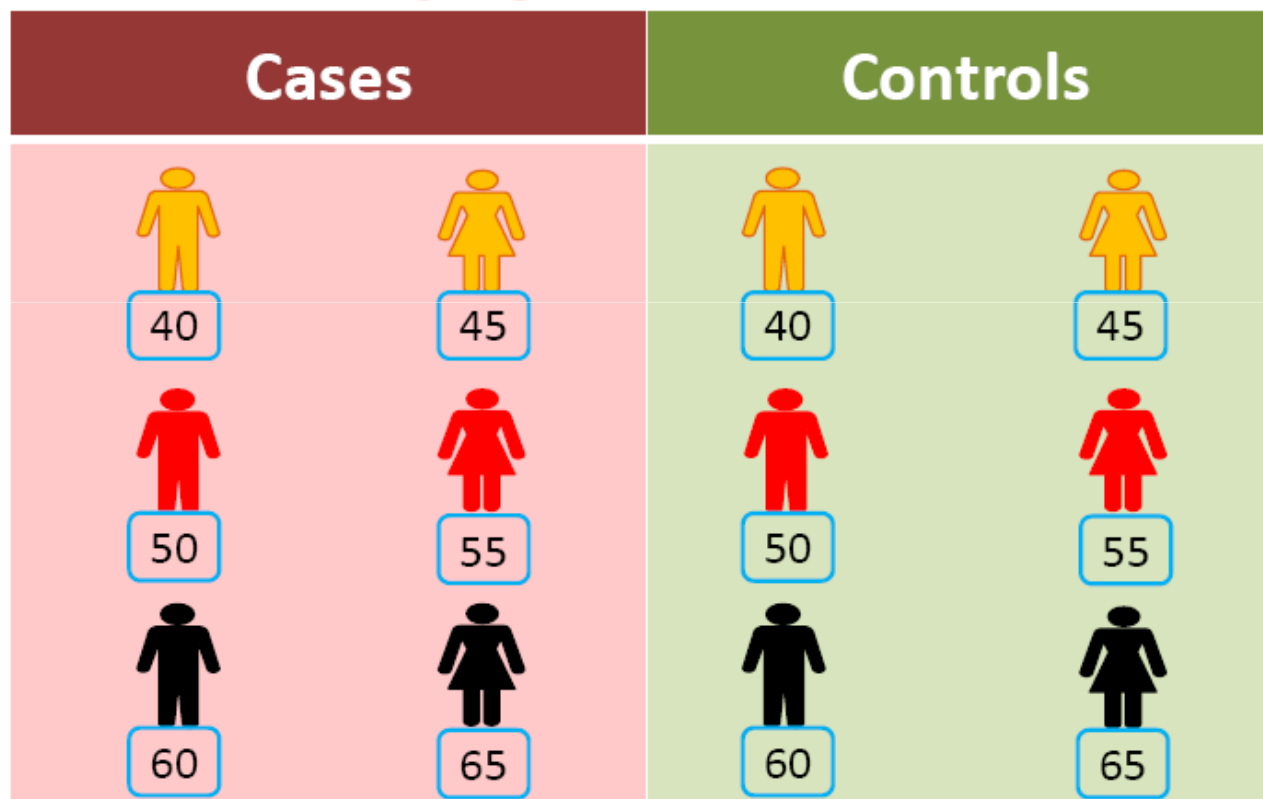
■ در مطالعات مورد - شاهدی برای حذف اثر عوامل مخدوش کننده، گروه شاهد(کنترل) به گونه‌ای انتخاب می شود که از نظر مواجهه با عوامل مخدوش کننده مشابه گروه بیمار باشد.

■ این همسان سازی را به دو گونه می توان انجام داد:

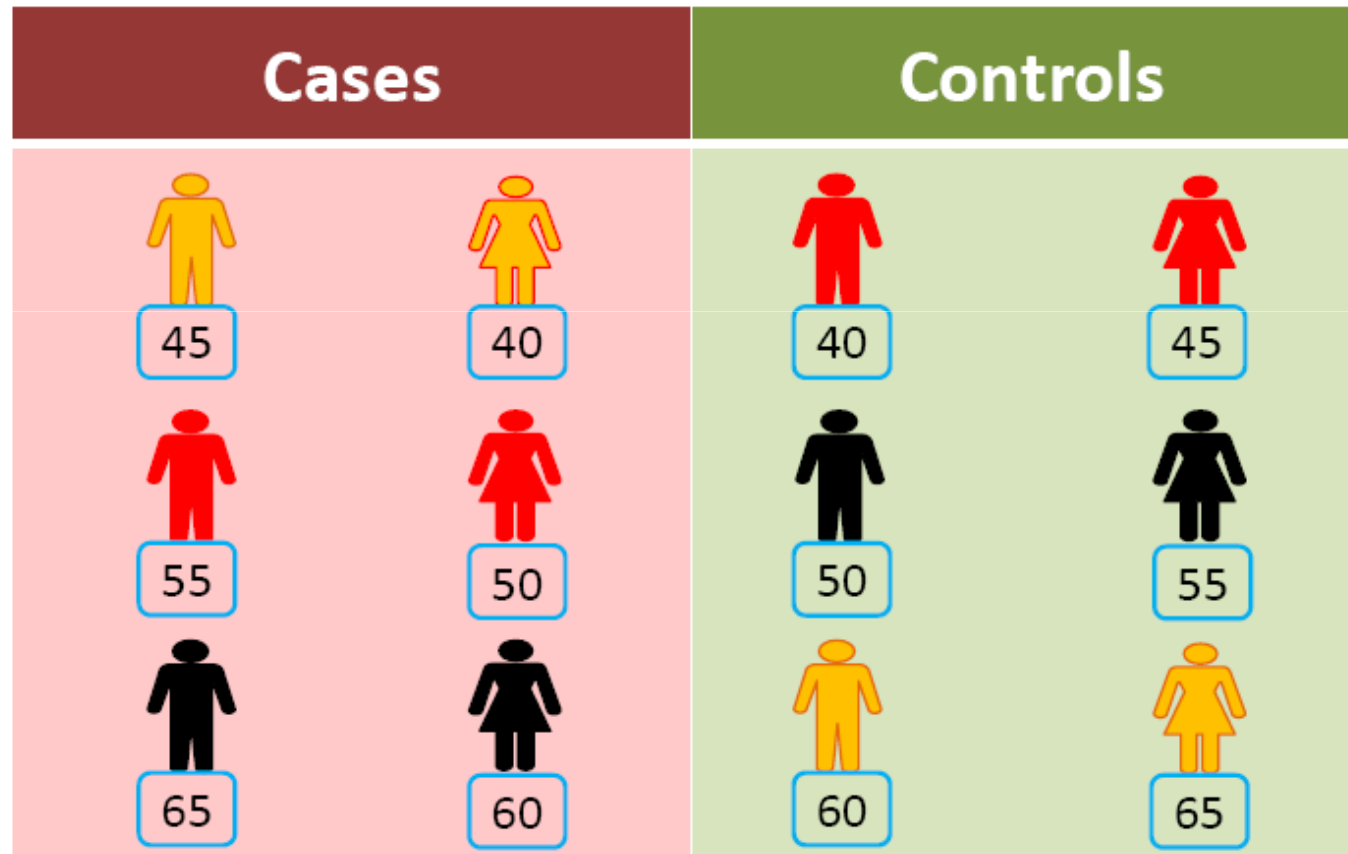
۱- همسان سازی جفتی

۲- همسان سازی گروهی

همسان سازی جفتی

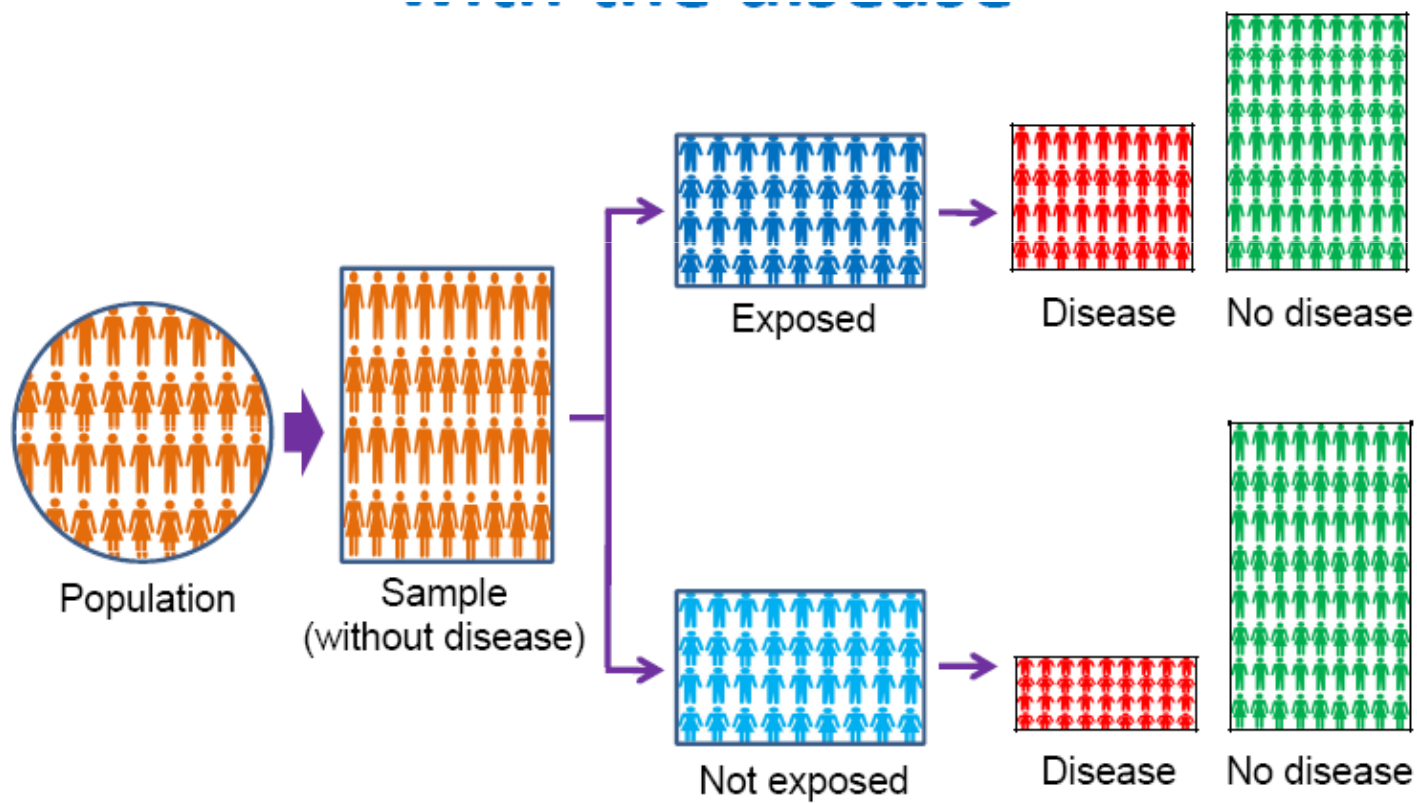
همسان سازی گروهی

مطالعه همگروهی

- در این نوع مطالعه ابتدا گروهی از افراد انتخاب شده و براساس مواجهه با عامل خطر به دو گروه مواجهه یافته و مواجهه نیافته تقسیم می شوند.
- سپس با دنبال نمودن افراد میزان بروز بیماری مورد نظر را در دو گروه محاسبه می کنند.
- بر اساس اطلاعات حاصل به مقایسه میزان بروز بیماری در دو گروه مواجهه یافته و نیافته می پردازند.

زمان حال ← زمان آینده

■ مطالعات همگروهی با توجه به جهت روبه جلو آن، توالی زمان بندی عامل خطر و بیماری بخوبی نشان داده شده و بدین دلیل در جهت اثبات روابط علی دارای قدرت زیادی است.

■ مطالعات همگروهی به جهت نیاز به حجم بالا و صرف هزینه های زیاد اقتصادی و اینکه اغلب پیگیری مشکل بوده، محققین کمتر از این روش برای بررسی روابط علی و معلولی استفاده می کنند.

مطالعه مداخله ای - تجربی

- قویترین نوع مطالعه برای اثبات رابطه علیتی است و تنها مطالعه ای است که می تواند واقعاً رابطه علت و معلول را اثبات کند.
- در این مطالعه افراد بطور تصادفی حداقل به دو گروه تقسیم می شوند. یک گروه تحت تأثیر مداخله یا تجربه قرار گرفته و در گروه دیگر به عنوان شاهد مداخله ای نمی گردد. نهایتاً نتایج مداخله با مقایسه دو گروه ارزیابی می شود.
- به مطالعات کارآزمایی که بر روی انسان انجام گیرد کارآزمایی بالینی می گویند.

■ امروزه کارآزمایی بالینی به عنوان قویترین روش علمی برای ارزیابی روش‌های درمانی متعدد پذیرفته شده است.

■ هر مطالعه کارآزمایی بالینی باید واجد خصوصیات زیر باشد:

۱- مداخله

۲- گروه کنترل

۳- انتخاب تصادفی

■ قدرت مطالعه تجربی در تقسیم بندی تصادفی افراد است که با این عمل اثر متغیرهای مخدوش کننده خنثی خواهد شد.

مثال

- محققى برای ارزیابی اثر داروى جدید - ۳۰۰ بیمار را که بطور معمول از درمان استاندارد استفاده می کنند برای آزمایش داروى جدید انتخاب کند.
- بیماران را بصورت تصادفی به دو گروه تقسیم می نماید.
- سپس به یک گروه از بیماران داروى جدید را تجویز نموده و گروه دیگر همان داروى استاندارد را دریافت می دارند.

مداخله ای - نیمه تجربی

- در این مطالعات حداقل یکی از خصوصیات مطالعه تجربی حذف می‌گردد.
- یک مطالعه نیمه تجربی، یا فاقد تقسیم بندی تصادفی است یا فاقد گروه کنترل می‌باشد.
- متغیر نیمه تجربی نیز همیشه با مداخله یا دستکاری و تغییر در متغیر مستقل همراه است.

مثال: تعیین تأثیر آموزش بهداشت، در میزان مشارکت اهالی یک روستا در برنامه ایمن سازی

- محقق تصمیم می‌گیرد اهالی یک روستا را آموزش دهد (گروه تجربی) و به اهالی روستای دیگر آموزش ندهد.
- سپس برنامه ایمن سازی را بطور یکسان در هر دو روستا اجرا می‌نماید و میزان مشارکت مردم در برنامه ایمن سازی را در هر دو روستا مورد مقایسه قرار می‌دهد.
- این مطالعه نیمه تجربی است چون تقسیم افراد روستاها بصورت تصادفی انجام نشده است.

مثال : مطالعه قبل وبعد

- اندازه گیری فشار خون قبل از ورزش وبعد از ورزش در یک گروه
- این مطالعه نیمه تجربی است چون فاقد گروه کنترل می باشد.